

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annvæ Litteræ Provinciæ Avstriæ Anni 1606.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69662)

ANNVÆ LITTERÆ
PROVINCIAE AVSTRIÆ

Anni 1606.

Hec Prouincia isto anno ac prioribus, sedibus Hungariæ atque Transylvaniae hæreticorum armis & potentia exclusa; 428 Socios circa finem anni 1606 aluit: inter quos fuerunt Sacerdotes 167. & in his Magistri 36. præter alios 38 Magistros non Sacerdotes. Rhetorices item studiosi Fratres 6. Philosophiæ 35. Theologiæ 46. Coadiutores 110. in quibus 8. Nouitij; studiosi alij Nouitij 29. præter 5. Tertianos, prioribus Sacerdotibus iam annumeratos. Viennæ fuerunt 35. Grætij 84. Pragæ 53. Olomutij 45. Crumlouix 19. Comotouix 19. Nouodomi 27. Labaci 15. Glacij 17. Clagenfurti 15. in Residentia Sancti Bernardi 6. Milstadiensi 7. Oberndorfensi 4. Pletriacensi 4. & Lincensi 4. in Missione Transylvanica 4. Hungarica 2. Passauiensi 2. Cremfiriensi 2. Zagrabiensi 3. Mezeriziensi 2. In decem omnino Collegia distributi omnes, vnam Probationis Domum, quinque Residentias & 6. Missiones. Vita sancti 13. in quorum locum totidem ad Societatem sunt admissi.

COLLEGIVM VIENNENSE.

Viennæ ab initio huius anni Socij 40 circiter numerati sunt: Presbyteri 18. Magistri scholarum nondum sacris initiati 4. Theologiæ studiosi 4. Philosophiæ 3. reliqui rei domesticæ curandæ addicti.

Gg

Ex

Ex hoc numero, immane quantum pestis terribilissima, Mense Augusti, in nostrum irruens Collegium detraxit. Nouem fuere Socij (quatuor Sacerdotes, quinque operum Adiutores domesticorum) quos exitiali sua cōtagione funestauit. Ex his duo tantum Fratres euasere incolumes, reliqui d'ro eius veneno extincti sunt. Gratis & nimium acerbus Collegio casus fuit; tot personis, quarum opera omnium, multo adhuc tēpore, fructuosissima poterat esse Societati, fato immaturo repente abreptis, laboratum quidem strenue, vt morbo depulso, in vita maneret; verum nec Medicorum industria, nec Chirurgorum diligentia, nec nostrorum sollicitudo quicquam eam re promouit. Vt verò de singulis aliquid dicatur.

Primus è Sacerdotibus fuit, P. Paulus Christinus, Spiritalis Coadiutor formatus, ab annis 19 patriā Olomucēsis, annos natus 48. E quibus vnum, & triginta, in varijs laboribus munijsque Societatis transmisit. Hoc anno, vt & superioribus, Vieniæ Catechista, & Confessoris, in sacra æde nostra, ex instituto; Concionatoris autem sæpenumero munus obiit. Vir ob innatum animi candorem & simplicitatē nulli non gratus. Submissione animi, & sui contemptu insignis; & de quo verè illud Apostoli dici poterat; mundo illum, & limandum fuisse crucifixum. Gloriæ Dei propagandæ studiosissimus; eiusque gratia quorumvis laborum patientis in eis. Charitate in proximos admirabilis; qui etiam inflammatus, proximorum causa vitam profudit. Recrudescente enim sub finem Iulij peste, Sociorum communione, cum altero è Coadiutoribus

ioribus Fratres seiunctus, curam eorum qui pestifera lue erant infecti (quod etiam anno superiore fecerat) suscepit, quam dum sollicitè vrgeret, eiusdem veneni contagio sublati sunt. Morti iam proximus, totus in Christi Iesu è Cruce pendentis imagine contemplanda erat. Ita verò diem suum clausit extremum, vt, qui aderant præsentis externi, dicerent se nunquã vidisse tam p. quemquam è corpore migrantem.

Secundus fuit P. Ioannes V Vernichæus Marchicus quatuor votorum professus: annorum circiter 40. quorum duo & viginti in Societate egerat, quo tempore varia exercuit nostri iustituti munia, ad extremum concionibus dedit operam, in iisque præclarè versatus annis II. naturæ tributum persoluit, relicta non ingrata sui memoria apud Serenissimum Archiducem; ad quem biennio ferè secunda & ipsius & aulæ totius voluntate, verba fecerat.

Tertius P. Stephanus Kelbelius Buduicësis Boëmus; à morte P. Pauli Christini, ad iuandos pestiferos designatus; à quibus etiam perniciosam morbum contraxit, & intra triduum enectus est, anno ætatis suæ 33. Societatis 15. Ad extremum cum venisset, vitæ usuram sibi tam citò eripi, seque nulla re indigni gesta rude donari doluit: & iam iam penè naturæ concessurus, Hem, inquit, iuveni tibi, vix dum labores aliquos in hac militia experto, iam abundum est. Sic ille, submissè & de se & de suis laboribus sentiens, qui tamen non exigui fuere. Nam præter alia quæ gessit munia, etiam in hoc Collegio Mathematicam annis aliquot docuit, &

duabus congregationibus Beatæ Virginis summo cum laude præfuit. Hoc autem anno Confessiones in nostro templo excipiendi munus, ex professo, per moderatores suos sibi impositum, tanto animi ardore suscepit, ut totum se ei muneri probe obeundo, diuinæ quæ gloriæ propagandæ impenderit.

Quartus Pater Martinus V Vagnerus, Niffa Sessorum oriundus, 4 votorum Professus, annos 37 natus: ætatis in Societate actæ 18. vir Theologicis & Philosophicis apprime eruditus litteris, variæque eruditione excultus, & cum aliarum, tum Græcæ linguæ peritissimus. Ex scholarum exedris non ita pridem ad suggesta sacrarum adium transferat. Postremo in æde summa Viennensi præclarum concionatorem egit. Sanè conciones eius licernam (quod dicitur) olebant, tantumque illis ab eo datum studij & laboris, ut si quis hominem non nouisset, eruditionem illi nullam suppetere dixisset. Sed optimo Patri infixum erat animo illud Beati Patris Ignatij præceptum, qui Societatis hominibus verba facturis, ad populum de rebus diuinis, nequaquam in ore, sed in pectore egredi volebat sermonem. Orationis cum semper, tum periculi tempore, studiosissimus. Paulo antequam in morbum incidisset, totus in Diuina sapientia, prouidentia & bonitate commemorandis erat; illud identidem è Psalmo usurpans: non intres in iudicium cum seruo tuo Domine. quæ etiam tempore adeo diuini honoris zelo accendebat; ut eius causa nullos non labores perferretur paratus, diuinæ utique bonitatis illius, de qua ei ser-

ei sermo non infrequens, singularem expertus fauorem: quæ illi eam mentem indidit; vt quò propius à meta abesset, neutiquam consisteret; sed ad anteriora, eorum quæ retrò sunt oblitus, sese imitatus Apostolum, extenderet. Timidiorem natura fecerat eum ad subeunda pericula eiusmodi. Victor tamen sui generosus exstitit; seq; ipsum, ad nostros inuisendos, qui ex peste iam decumbebant, suis moderatoribus obtulit, enixèque expetiit; vt si quid simile sibi etiam eueniret, statim è Collegio aliò mitteretur: maiorem enim se aliorum Sociorum salutis, quam suæ rationem ducere.

E Fratribus primus Blasius Suntheiner Sueuus natione, Coadiutor réporalis, sextum iam in Societate agens annum, è vita migravit, anno ætatis suæ 36. Ab eo etiam mœroris initium Collegio. Primus enim venenum hausit, dum Vicariam in templo nostro Æditimo nauat operam. In ipso è Collegio ad suburbanum discessu, cum ad portam Collegij calculo nomen suam, vt moris est, notare debuisset, signum Sacrosanctæ Crucis super tabulam expressit; hac ratione & Socijs se valedicere, & ad mortem certissimam se ire commonefaciens. Pietatem ipsius erga diuina, nec summa febris pestilentis violentia deprimere potuit. Erupit illa in morbo cum saepe alias, tum illa ipsa die, qua inter viuos esse desit. Lectulo quippe affixus, cum Sacerdotem nostrum cœlestis viatici sibi conferendigratia, rem inchoasse intellexisset diuinam, repente collectis viribus profiliens, & ante sacellum genua submitbens, sacrum audire cœpit; donec à

Fratre nostro ad locum fuerit reductus suum. In quo non multò post, sacro munitus viatico, ex hac luce decessit.

Secundus fuit Luacs Kanne Dantiscanus, janitor Collegij, apud cuius portam, dum suo fungitur munere, perniciali morbo correptus; fatisque diu cum eo luctatus, cum iam euasurus putaretur, tandem succubuit, sexto in Societate anno expleto, ætatis verò 30. Mira fuit eius hominis in officio suo probè obeundo industria, quam ad rem non parum illi profuit, aliquot nouisse nationum idiomata. Pauperum, qui ad ades nostras victum quot diè elemosynæ nomine præsto abantur, studiosissimus, eisque cibum vndequaque colligere solitus, otij hostis acerrimus: semperque ad portam (quamuis non adeò firma esset valetudine) bene occupatus. Antequam extremum cum morte iniret certamen, præfagiens sibi abeundum esse, a Rectore Collegij per litteras expetit; vt cum ipsi fatalis necessitas vim ademisset errata sua pro palam omnibus deprædicandi, ipse nomine eius omnia publicè recitari iuberet, veniamque ab omnibus posceret. Qua ex re colligere licet, quantum ea in secreto cordis sui confiteretur Deo, qui non vni Sacerdoti tantum, sed omnibus etiam nostris si fieri potuisset, ea voluit esse manifesta.

Tertius Ioannes Lahir Lotharingus, in ipso ætatis flore, (annorum quippe viginti octo erat) hominem exiit. Dignus vita, si Diuinæ Maiestati placuisset, longe diuturniore multis nominibus maxime, quoad omnia rei familiaris munia in Societate obeunda efficiendis à natura videretur. Decennij

cennij eius quo in Societate vixit, hoc Collegium non exiguum percepit fructum. Quinquennium fermè in eius culina & penu curanda posuit, summa cum charitate, animique sui tranquillitate.

Congregatio Prouincialis mense Aprilis apud nos celebrata est; plurimumque ex illa aucta nostrorum existimatio, quam ad rem plurimum contulit Serenissimi Matthiæ Archiducis Austriae singularis beneuolentia: qua is pro suo erga Societatem fauore, Patres Congregationis humanissime complexus, nihil non egit, vt toti mundo palam fieret, quem nostri apud suam Serenitatem locum obtinerent. Itaque ad Collegium sub aduentum Patrum carnem ferinam, vinum, pecuniam mitti curauit, nec id satis suæ Serenitati officij ad declarandam suam in Societatem beneuolentiam visum est. Omnes Patres conuiuias in nostro suburbano habere voluit. Dies conuiuii dictus erat Dominicus: eodem mane cum tota sua aula ad hortum nostrum descendit, quo loci, postquam rei diuinæ (quæ non sine pompa solemni, & symphonicorum aulicorum concentu transacta est) interfuisset, familiariter omnes excipiens, singulis manum porrexit; regalique planè epulo exceptos, lautissime habuit: inq; eodem cœnaculo cum nostris (magna ciuitatis parte, festo tubarum & timpanorum sonitu, qui in eo præter solitum loco reboabat, ad spectandum excita) accubuit, officialibus aulicis dapes inferentibus, & nostris ministrantibus. Demum mensis remotis cum nostris in suæ Serenitati, oratione temporis illi accommodata gratias ageret, illas suæ Serenitas (fuerit licet illi sedes

Gg 4 posita)

posita) non sine multorum etiam aulicorum admiratione perorantem audivit, quod in tanto Principe non potuit non esse maximæ benevolentia signum.

Reuerendissimus quoque Præsul Vientiensis, hoc eodem Congregationis tempore (ut aliorum mittam) propensam suam erga Societatem luculentis declarauit argumentis voluntatem, submisit Collegio florensis 100. Conuiuio in Domo Episcopali omnes Patres excepit, adhibitis ad mensam quot primarijs viris, qui nostros simul confidenter videre expetierant. Quo ex confesso Patrum tantam cepere voluptatem; ut ex illis quidam, coram aliquot, ijsque præcipuis primariæ ædis S. Stephani Canonicis assereret, Angelicum eo tẽpore apud Reuerendissimum fuisse celebratum sympolam conuiuas fuisse viros Angelicos, temperantes, modestos; Societatem ob tantam contempantiam, merito efferendam. Taceo amplissimi Vientiensis Senatus, & aliorum summorum virorum fauorem & liberalitatem, quam per id tempus Collegio declararunt. Hactenus domestica; iam ad ea, quæ per nostros foris acta sunt, decurrat oratio.

Præter conciones, quæ tribus in templis diuersis à nostris fiunt; alijs etiam in locis sapientissime conciones à nostris habitæ sunt, etiam ex ipsis Religiosorum suggestis; quo die ipsi Parentis suæ Religionis egere solennem diem. Facta præterea copia Reuerendissimis Hungariæ Antistitibus, Concionatoribus Hungarici idiomatis peritis, quem pro eo tempore quo de pace agebatur, expetierant. Omnes quibus rebus diuinis dicebant, quàm secunda auditorum suorum

suorum voluntate auditi fuerint, facile deprehendi potuissent; si ea omnia, quæ ex eorum concionibus secuta sunt bona, non simul etiam cum aliquibus, qui ea notarant, peste extinctis, intercidissent.

A schismate Græcorum, ad Ecclesiam Romanam Regulus quidam redijt, maleuolorum causa exulare coactus. Verè eum redijisse, sunt argumenta, quòd sæpius nostro in templo, publice Sacramentum Catholicorum, magna cum pietate frequentavit. Sectæ Mahometi terribilissimæ iuxtaque spurcissimæ, quatuor cum renunciaissent, & res fidei Christianæ bene percepissent, sacro Baptismi fonte sunt lustrati. His annumerari quintus poterat, qui cum ipsis cunis ferè in Turcicam abreptus seruitutem, post plures annos, inde diuino favore adiutus, rediens, à nostris veram fidem edoctus est. Perfugæ quatuor, qui castra deseruerant Ecclesiæ, ad eadem nostris impellentibus sunt reuersi. Inter hos unus fuit, quæ ab hærenicis misere seducta, graui morbo correpta, non prius ab eo deserta, quam desertam ipsa religionem, nostro auctore iterum suscepisset. Duodeni ab hæresi expiati.

Iam illud ad noui Euangelij buccinatorum in dogmatibus concordiam scilicet. In Hungaria aliquot abhinc annis Chilarthæ equitum, vt & hoc anno præsentis, functus munere, cum primis illustris vir, è primarijs Baronũ Austriacorum familijs, inter ceteros captiuos, puerulum, necdum formare verba doctum, Turcis parentibus orandum, acceperat; quemque quam primum foret opportunum, Christianis (Ducheranam, in qua tunc erat, sectam inuèdit) sacris iniiciendum destinarat. Accidit autem,

ut cum iam puer aliquo tempore apud eum fuisset
 moratus, in grauem morbum incideret. Opportu-
 num ille tempus ratus, quærit ex puero, num Chri-
 stianus vellet fieri? Id verò se discupere puer respō-
 dit. Protinus igitur Ministrum accersi, pueroque
 periclitanti de vita, Baptismum conferri curat. Ne-
 gare hic & causam allegare, nondum matura ætate
 esse puerum; posse illum, vbi adoleuerit ad vomi-
 tum redire, & fidei signaculum profanare. Instare
 ille, periculum esse grauissimum; spem vitæ nul-
 lam: id ipsumq; cum eo alij duro & immiti homini
 inculcare, nihil minister moueri, interea perfertur
 nuncius puerum obijisse, omnes quotquot præsen-
 tes aderant, casum pueri acerbum dolere, vnum si
 demas Prædicantem: nullus tamen ausus condem-
 nare factum, quoniam non pro indocto inter suos
 habebatur, magnique fiebat; illud solum in men-
 tem veniebat, aliorum ea de causa Ministrorum ex-
 quirere iudicium. Sex ergo è præcipuis euocat, si-
 mulque viros aliquot clarissimos inuitat. Ministri
 postquam inter se de proposita quæstione capita
 contulissent, omnes, vno velut ore, male illum fe-
 cisse pronunciarunt. Non ingrata fuit eorum cen-
 sura, sed quæ tamen opinionem de eius doctrina in
 eius animo insitam, nequaquam euelleret. Rem o-
 mnem idcirco V Vittebergensibus in Saxonia Pseu-
 dotheologis per litteras exponit. Rectè illi factum
 propugnant. Hæc verò sententia priori contraria,
 multo magis illum anxium, cum ijs, qui negotium
 probè norant, reddidit. Optimum igitur illis visum
 consilium, totius causæ progressum in Sueuiam ad
 Tubingenses perscribere, quidque ipsi censerent
 explo-

explorare: qui pro suo animi candore (si quis tamen in ijs est) male factum declararunt. Stupere illi tantam suorum pastorum in re clara discordiam; at Prædicantes iuxari: dum quisque suam non desinit propugnare sententiam. Noster missis eorū iurgis, rem serio secum totā expēdere, atq; erga Catholicā Religionem, à qua alienissimus ante fuit, non male cœpit affici: quominus tamen amplecteretur palam, quam occulte probabat, in causa fuit, quod hominum maiorem, quam suæ salutis duceret rationem. Dum verò de die in diem differt, tempus in Hungariam educendi equitem venerat. Suspenso igitur fidei negotio, Budam cum exercitu profectus, in eius oppugnatione graue ab hostibus in capite vulnus accepit. Ex quo decumbens, votis fidem Catholicā publicè profitendi, & adé Lauretanam inuisendi, si sano & incolumi esse liceret, nuncupatis; tū verò cōualuit, fidemq; suā post Catholicus factus exsoluit, spectata inter oēs constantia.

Fuit insignis matrona, non ita pridem Catholicorum albo adscripta, quæ cum iam vicina partui esset, nostrorum sacrificijs sese plurimum commēdauit, tribusque lacris impetratis, summa cum animi pietate illis adfuit. Adfuisse autem & Deum precibus illud argumento fuit, quod labores doloresque summos, primi foetus vel maxime comites, solito leuiore sit experta; & infans illo ipso tempore, quo sacra illa audierat, incolumis lucem aspexit. Et hæc quidem prudenter periculum præuerterat, Numenque sibi diuinum concibarat; non item alia prægnans mulier etiam honesto loco nata, quæ tamen summum periculum B. P. N. Ignatij patrocini-

nio

nio implorato, incolumis euasit. Narremus ré ordine. Tertium iam diem & noctem summos pertulerat dolores, nec tamen quidquam spei affulgebat partus: fœtus enim iam pene maturus, mortuus tamen, naturæ vi congenita in transuersum actus, nulla ratione educi poterat, sic affecta ultimo tandem ad id quod primum esse debebat, confugit remedium. Accessit nostrum Sacerdotem: cuius opera, Deo statim reconciliata (periculum enim erat in mora) sanctissimi Christi Corporis viaticum pie suscepit. Quibus peractis, noster in genua procumbens, suadet mulieri, ad Diuinę Maiestatis operam facilius impetrandam; B. P. N. Ignatio, cuius in similibus periculis, præsens multæ personæ expertæ essent auxilium, deprecatore utatur, seseque illi scribentiam atque etiam commendet. Zona præterea, quæ Diui Petri Apostoli Cathedram Romæ attigerat, eidem se præcingere mandat. Paret mulier, nostrique præformatis sibi preces breuissimas, magno cum animi affectu sui excipit. B. P. N. Ignatium inclamat, diuinum Numen sibi propitium reddat, præsensque periculum precibus suis depellat. Dictum, factum: liberata illico maximo periculo, iam graueolente edito, sed & dolores omnes abscessere: tamque bona valetudine postridie, sic ut nunquam se magis sospitem fuisse diceret. Hæc B. P. nostro; illa glorioso Martyre Dei Sebastiano deprecatore sunt facta. Quinque morbo Epidemico prostrati, omni prorsus vitæ spe sibi adempta, Diui Martyris opem implorarunt: & porione conuersa, in quam sagittæ è stanno, in modum Crucis decussatæ factæ, à tactu granij S. Sebastiani (quod in Monasterio

nafterio Ebrsdorffensi nostris Monachiē sibus attributo asseruatur) consecrata, fuere coniecta, hausta, salutem pristinum recuperarunt. Eodem remedio, ardentissimas febres alij duo repulerunt.

Testatum etiam reliquit Diuina Maiestas, quàm sibi gratae ea salutationes, quæ gloriosæ Virg. Deiparæ, pensi instar quotidiani persoluuntur. Honestus quidam opifex à puero Diuæ Virginis cultui addictissimus fuit. Præter cætera autem quæ solitus erat in honorem B. Virginis facere, certam quotidie ad eam fundebat precationem: persuasus adhuc in ætate tenera, vt qui eam recitaret diebus singulis, obitus sui diem B. Virg. illi reuelante, prænosceret. Nec falsa fuit precatio, dum enim domi suæ postridie, quàm cum sua coniuge apud nos esset confessus, orat attentius, seque ad Eucharistiam, die à Confessario præscripto, suscipiendam religiose comparat, audit vocem admonentis, sese vt parer diligenter, vt cui propediem ex hac vita sit abeundum. Credit ille oraculo; & die insequenti, compositis rebus cum suis creditoribus, domum reuersus in febrem incidit. Accersitur noster; rem illi omnem exponit. Confitetur iterato, sumitque viaticum, & decedit.

IV. Cera benedicta à summo Pontifice, aqua item fustralis vis enituit singularis, hac enim infans aspersus, morbo releuatus est, illa militi cuidam, sub oppugnatione Turcicam arcis Strigoniensis in Hungaria, sicuti erat instar sempiternæ. Sæpius enim quod ipsemet retulit, ferreis globis, sclopo displotis peritus, omnibus aliis commilitonibus circa se cadentibus, mansit illaesus.

Hæc

Hæc de nostris in alios officijs, iam horum vicissim in nos, aliqua referamus. Atque ut à Viennensibus, quibus cum viuis, initium ducamus; summa multi ex ijs nostros cum alias, tum pestis tempore, sunt prosecuti beneuolentia. Nam præterquam quod quidam alexiteria varia, ad venenim à facis arcedam; quidam diapasmata, cæteraque id generis odoramenta, fragantiæ causa concilianda donauerunt; & antidota nonnulli & alexipharmaca maximi pretii ministrarunt, aliqui etiam incolumes nostros Collegio in domos suas receptum habere voluerunt; aliqui verò infirmis, extra urbem aedes suas assignarunt. Taceo multos, mortem nostrorum, non gemitu solum, sed lacrymis etiam prosecutos, mitto matres liberos, quomodo iam pro huius, iam pro illius Patris vita conseruanda Deo preces offerrent, instruxisse: nihil dico sacra exomologesi expiatos, copiosis persafos lacrymis vix à suis Confessariis diuelli potuisse; silentio inuoluo, quibusdam non profectum Sacerdotem, foris iam ad mortem decumbentem, inuiseret, vix persuaderi potuisse: eodemque cum se voto frustratos cernerent; eidem, morte ipsius intellecta, sacra mortualia, eo in templo, ubi humatum audirent, procurasse, eidemque interfuisse: hoc breuissime dicam; multis vicem nostram, perinde ac si ipsismet obligisset, doxisset, quin etiam reperta est persona quædam; quam propter stas preces, quas sponte ad depellendum à nostris ædibus malum assumpserat: cum id nihilominus nostros vrgeret; charitate (non dubium) Christiana ad id eam inflamante, à Diuina Maestestate, ut id in caput suum verteretur, expetiit; multos

de suis nobis annos augeri exoptās, quorum industria Ciuitati esset summopere necessaria.

Illustrissimus etiam Princeps ab Holstein, Serenissimo Daniæ Regi sanguine iunctus, ipso Paschatis die sacrosancto, à meridie ad nostrum Collegiū venit, & concioni interfuit, bonamque Vesperarum partem audiit. Exhibitū ei à nostris, quicquid poterat (ex improuiso enim venerat) officij.

Sacerdos quidam in Austria Decanus, quo animo in nos, dum viueret fuisset, in morte sua declarauit, magna enim ex parte Viennæ moriens, Collegio suum peculium reliquit.

Scholas nostras, tumultu Hungarico anno superiore exagitatas, hoc anno etiam pestis magis afflixit, vacarunt nonnullæ propterea vsque ad Quadragesimam: omnes vix ad initium mensis Septembris perductæ; splendoris præteriti, ac frequentiæ vix, ac ne vix quidem in ijs vllum vestigium. Nec tamen ideo quicquam ex nostrorum Præceptorum industria vel labore decessit. Duo ex discipulis Societati nostræ nomina dederunt.

Congregatio Diuæ Martyris Barbaræ, in conuictorum Collegio, in corporis afflictionibus, cæterisque pietatis actionibus antiquum obtinet. Nonnulli ex Fratribus ipsius experti Diuæ tutelaris suæ in maximis periculis præsidium. Res prout est gesta describetur. Decanus quidam in Austria, Frater olim & Rector eiusdem Congregationis, secundo Danubi flumine, cum multis aliis, inter quo patris ipsius erat, descendens, naui in scopulum sub aqua latente impacta, naufragium fecerat. Qui cum eo vehabantur, omnes, nauta vnico excepto, vorticibus

ticibus aquarum absorpti illico periêre. Ipse summo in periculo constitutus, Diuam Barbaram supplex precatur: ne se ex hac vita sine poenitentiae Sacramento, & salutari Corporis Dominici viatico decedere patiatur: huius rei causa se illi quendam in clientem deuouisse; hoc nomine se nomen suum in album illius Fratrum referri curasse. Hic intentus, cum paulò ante in medijs undis periclitaretur, repente se in ipso littore esse deprehendit; modi, quo id factum esset, prorsus ignarus. Ergo praesentissimo defunctus periculo, ut ut ex aquis emerferat, uuidis adhuc vestimentis, sine pileo & pallio (haec enim ut caetera alia quae auexerant) recta ad Collegium conuictorum venit, & in praesentia Sodalium, gratias Deo prius, & B. Martyri Barbarae actis, rem eo quo narrata est modo exposuit.

Vndarum hic periculo Diuae Barbarae ope substractus est, hostili alter. Praefectus militum erat in Hungaria, eandem in Cõgregationem olim adscriptus. Hic palam coram Fratribus aiebat, se saepissime inter pugnandum cum Turcis, vitae supremum adisse discrimen; omnesque se nonnunquam socios circumcirca profligatos desiderasse; mortem tamen, qua sibi nihil iam praesentius videbatur, Diuae Martyris patrocinio euasisse.

LINCENSIS RESIDENTIA.

Perniciosa haereticorum perduellio, haud parum animarum fructum impediuit hoc anno Lincii. Certam enim iam conceperunt spem, fore, ut occasione

caſione illius motus exitialis, plenam peruerſæ ſuæ religionis conſequerentur libertatem, quam ob cauſam minus frequentes quam olim concionibus interfuere. Sed nec deſuere aliæ cauſæ, propter quas non parum aucta eſt noſtris difficultas, homines prauis imbutos opinionibus, ad viam veritatis reducendi. Reducti tamen ſunt Deo opitulante, ad Eccleſiæ Catholicæ caſtra viginti quinque circiter, omnes à nobis fidei vera myſteria edocti; & ab hæreſi expiati, duo ex ijs fuere viri primarii. Eorum alter, cum annis amplius triginta ſummum gradum & dignitatis, & gratiæ, in quodam loco teneret, magnoque impedimento eſſet, ne ſubiecti celeberrimi cuiuſdam Monafterii imperio coloni, lucem veritatis fidei Catholicæ aſpicerent; multis eorum ſuadendo; vt aut ſolum potius verterent, aut certè ſimulatè agerent: tandem à nobis non ſine magno tamen labore, ad fidem Catholicam percipiendam perductus eſt. Enimverò coniunx ipſius peſſima hæretica, vnâ cum amicis quibuſdam nihil prætermiſit curarum, vt eum à Sacerdotis noſtri colloquiis abſtraheret. Quâ in re dum ſe operam ludere cerneret, furis ex animi impotentia velut agitata, mortem Sacerdoti imprimis, tum Marito, ſibi denique ipſi, niſi in perfidia maneret, minitata eſt. Nec his quieuit furioſa mulier, eò vſque vecordiæ progreſſa eſt, vt coniugem grauiter decumbentem, & corpore valde afflictum, non tantum diris deuoueret, ſed etiam percuteret. Sed enim plus diuina gratia virium ægro, noſtroque conſtantiæ tribuit, quàm mulier, malo dæmone agitata, ad eos à propoſito auellendos

Hh

dos

dos terriculamentorum exhibere potuit. Igitur superato insanæ mulierculæ conatu, superiorum anorum perfidiam execratus, fidem Catholicam magna cum animi latitia, multorum in præsentia se amplecti professus est. Postmodum confessione de tota vita præmissa, sacram Synaxim ritu Catholico piè percepit. Etiam non cessat grates Deo, & Sacerdoti nostro agere, cuius operam salutare in re sibi fuisse expertus est.

Vir quidam tenuioris fortunæ, cum spem iam nullam salutis medici illi superesse dicerent, ad arillum tunc primum curandum sese conuertit: vocat igitur vnum è nostris. Animo expiato à noxiis, reliqua item Christianæ Religionis mysteria piè suscipit, cumque iam penè in extremis esset, mortis horrore perculsus: Eia, inquit, Pater, si aliquod præsto tibi est auxilium; iam fac quæso participem. Noster aquâ lustralè homini propinat; vim ei ad morbos pellendos, diuini numinis super eam inuocatione docet conferri: iubetque magna cum fiducia bibere. Haussit ille quantum satis visum, & se quieti tradidit. Nocte domū noster reuertit; mortuūq; existimās, pro illo Deo postera luce supplicat. Iamque duo circiter menses elapsi erant; cum fortuito in nostrum incidens, sanus & bene fortis gratias illi pro medicina ad eò ad morbum pellendum efficaci ostensa egit: afferens, post illius potum subito se melius habere cœpisse, & non multò post integram recepisse sanitatem.

Supplicationem sanctissimæ Eucharistiæ pompæ solèni celebrari solitam, Germanici rythmi temporari &

ri & personis accommodati, quatuor in locis à pueris teditati, augustiore longe reddidère, eam ad rem etiam hæretici parentes nobis suos liberos obtulerunt.

RESIDENTIA SANCTI BERNHARDI.

A Pud S. Bernardum præter Socios hic habitare solitos, quatuor anni mensibus postremis, Viennensis etiam Collegij peste à suis laboribus pulsi aliquot Socij, nobiscum vnâ fuere: quorum necessitatibus, quantum fieri potuit prospectum est; è consuetis nostrorum circa proximos functionibus, nihil prætermisum. Binę conciones, altera domi in Monasterio, foris altera vno abhinc milliaro, more solito, à nostris habitæ, fructus ex ijs non tantum ad huius Monasterij subiectos, sed etiam ad alios è pagis vicinis manãit. Complures. n. cum circa ferias Paschatis, tum Iubilæi tempore cõscientiæ maculas pœnitentiæ sacramento eluerunt. Supplicationem ad B. Virginem hinc duobus milliarib⁹ nostri comirati, plurimas cõfessiones excepere, quarum aliquæ quinquennes fuere, ab hæresi Lutherana ad gremium Catholicæ Ecclesiæ vnus redijt. Reliqua cum nil peculiare contineant, superfluum visum esse commemorare.

COLLEGIVM GRÆCENSE.

Sociorum numerus idem penè erat præsentianno, qui prioribus. Sacerdotes ab initio tres supra

Hh 2

viginti,

viginti, sed à ferijs Paschalibus, accessere sex, quorum primam Deo victimam immolarunt, Theologia nauabant operam triginta, ex quibus decem vt in vinea Domini laborarēt, euocati sunt, Logicę seni, Physicę quaterni, Metaphysicę noueni incumbabant. Vndeni domesticę rei satagebant.

In reducendis ad fidem hæreticis, tanto minus laboris fuit, quantò magis sentina Hæreseos prioribus annis exhausta est. Erant tamen sexaginta citè, quorum aliqui animam iam iam agentes arrepta fidei tabula, salutis vt speramus naufragium euaserunt.

Instituta est hoc anno simul cum solenni supplicatione festiuitas S. Angeli Custodis, singulis annis 16. Maij cum Octaua, per omnes Serenissimi nostri Prouincias celebranda. Approbatum est officium & sacrum ad petitionē Serenissimorum, per Sedem Apostolicam, concessa insuper per tres priores annos tam ipsa die, quàm in Octaua, plena peccatorum venia: infra Octauam verò, & per septem sequentes annos, tam ipso die, quam per Octauam decem annorum, & totidem quadragenarum Indulgentia, omnibus qui præscripta in Breui Apostolico, quod ipsi officio præfixum est, præstitissent. Quæ pietas erga S. Angelum Custodem vt magis conseruaretur, monumentum obsequiorum quæ hominibus impedit, insigni artificio in picta tabula expressum, & publice in nostro templo collocatum est.

Libet duo addere, quæ miraculo similia Beati P. Ignatij, & B. Edmundi Campiani gloriam non parum illustrabunt. Fœmina nobilis quartum iam diem partus doloribus conficiebatur; nec tamen eniti poterat.

poterat. Cruciatus igitur confecta, & impos etiam mentis reddita iacebat, omnibus non aliud quam certam mortem breui expectantibus. Vocatur sacerdos noster, accedit desperatam, inclamat penè exanimi, sed frustra. Admouet iconè B. P. N. Ignatij cum Rosario & Lipsanotheca, ingeminat Iesum & Mariam, nomen & auxilium B. P. N. inuocat, ecce subito agra mulier ad se redire, & placida voce, vbi fui? vbi eram? profecto adfuit mihi B. Ignatius, cui me antea enixe commendaueram. Confitetur deinde, communicat, inungitur sacro oleo, & non multo post enititur. Proles quamuis non diu superuixerit, Baptismum tamen accepit. Hoc de B. P. Ignatio; quod sequitur, simile est, sed euentu prolis & matris fœliciore. Vir est primæ nobilitatis, B. P. Edmundi olim Pragæ discipulus, qui tum omnia digna laude de Præceptore suo commemorat, tum vero peculiari etiam veneratione illum profequitur, & inter præcipuos Patronos quotidie precibus colit. Accidit vt coniugem pariendi tempus fefellerit. Itaque subito dolere ex partu cœpit, cum neque de obstetrice adhuc cogitasset, quòd longius abesse partum putauerat, neque intempesta nocte, ob clausam Urbem euocari tam subito obstetrix posset: expediuntur tamen famuli, vt importune admittantur in urbem. Sed vero siue errore illorum, siue consilio diuino factum est, vt obstetrix diutissime abesset. Interea cum dolor augetur, nec auxilium humanum adesset, maritus & de coniugis, & de prolis periculo sollicitus, ad opem Diuinam conuertitur, recenset ex ordine sapius Patronorum nomina, sed semper sibi vnum

ex numero deesse animaduertit, neq; tamen quif-
nam ille sit, recordari vlllo modo potest. Tandem
post diutinam meditationem, occurrit animo
B. Edmundus Campianus, miratur ille, Sanctum
quem alias in primis nominare soleret, tam perti-
naci obliuione potuisse sepeliri! Itaque nō dubium
ratus, Diuinum aliquod omen esse: ò Beate, in-
quit, P. Edmunde Campiane, succure vxori me-
laboranti. Vix edixerat, & statim vxor facillimo eni-
xu masculum peperit. Iam genuerat, & obstetrix
adest, quæ matri & filio reliquam operam præstet.
Maritus & filio & coniuge salua lætus, vt beneficio
gratus esset, Edmundi nomen infanti imposuit.

Templi supellex sacerdoti veste argentea qua-
druplici, & binis, vt vocant, antependijs, creuit. Ex
his vestem vnā & antependium Serenissima Con-
stantia Poloniae Regina ex nuptiali toga paratum
huc misit.

COLLEGIVM PRAGENSE.

PRagæ censi fuimus hoc anno plerumq; qua-
tuor & quadraginta: sacerdotes viginti vnus;
in his Professores quatuor: Auditores sacrarū
lectionum duo, non sacerdotes Magistri, quatuor:
Auditor sacrarum lectionum vnus, Philosophiæ
quinque, reliqui rei domesticæ administri, domi-
prædijs vndecim. Omnes, Deo gratia, salui. Lues
scholarum florentissimam & frequentissimam iu-
uentutem dissipauit; multos, & in his aliquot ex
vno & viginti non multò antè prima Philosophiæ
laurea donatis, è medio studiorum & vitæ cursu su-
stulit. Sed quasi reuerita sacrum attingere cærum,
nouem

nouē ex Pontificio Alumnatu Theologos, qui meditationib⁹ B. P. N. Ignatij præculi, simul vna die, in ipsa iam contagionis flamma, prima Deo noui Sacerdotes sacrificia offerebant, immunes dimisit: ij, sicut magno desiderio propter Sacerdotum incipiam, multò antè expetiti fuerant; ita non minori studio excepti satisfaciunt, quantum scimus expectationi. Vnus quidem, qui cum latere vellet, & Sacellanum aliquantisperagere, subito & satis inuitus ad Præposituram Raunonicensem euectus; statim primis initijs tanta animi magnitudine simul & moderatione, in eo munere est versatus, vt non laudem tantum, sed & admirationem magnorum hominum, licet non sine quorundam malorum insigni odio, meruerit; præsertim in abroganda sicca, quam vocant, Missa; & quibusdam alijs Hulsiticis superstitionibus. Supra hos nouem, fuerunt & tres alij, qui in scholis nostris sufficienti doctrina exculti, sacris initiati sunt; quibus priusquam operarētur, exercitia quoque B. P. N. Ignatij tradita, sicut & præterea alijs quatuor. Præter eos, qui Capucinatorum, & alias Religiosorum familias adamarunt, ingressique sunt, qui Societatem nostram expeterent exeunte anno, numerati sunt triginta amplius: sed aditus duobus tantum patuit. Ex varia hæresum colluue, quibus Praga scattet, ad Ecclesiam reducti centum quinquaginta sex. Eorum vnus totos sex annos, quid crederet, dubius; omnia obibat templa & conuentus hæreticorum, sicubi veritatem cognoscere posset: sed quoquo veniebat, nusquam potuit animo cōquiescere:

scere; quin vt ipse dicere solitus est, semper ei vbi que omnia fœtebant, tantummodo cum ad nostrum templum veniret, ibi nihil fœtebat: eamque sibi causam extitisse ait, vt in odorum sponsæ Christi Ecclesiæ fragrantiam, totis viribus curreret.

Nec tacenda hic est charitas & liberalitas Illustrissimi Domini Gulielmi de S. Clemente, ad scaram Cæsaream Maiestatem Regis Catholici Oratoris; qui sub initium eiusdem pestis, aduocato ad se, eo quem modo diximus nostro sacerdote, liberaliter se obrulit, ad soluendum censum Domus, quæ pro eiusmodi agris curandis conducenda erat: itemque ad omnem sumptum, in eorum victum, & medicinas faciendum. Est verò idem Illustrissimus Orator Societatis nostræ studiosissimus, sicut & Illustrissimus Nuncius Apostolicus Stephanus Ferrarius Episcopus Vercellensis, qui quotidianis documentis, non desinit suum erga nos amorem testari. Serenissimus item Transilvaniæ Princeps Sigismundus, in hac licet prope priuata fortuna, nihil de antiqua liberalitate & beneuolentia erga Societatem remittit. Empta est hoc anno tredecim ferè millibus talerorum pars vna latifundij Bernarticensis, cum domo, quæ aliquibus Collegialibus in hac lue præbuit perfugium.

COLLEGIVM OLOMVCENSE.

Habet in præsentia Collegium 39. de Societate; præter quinque alios in Conuictu degentes: vniuersè 44. pauciores 6. reliquo anno numerati sunt; Sacerdotes modo sunt 18. Præceptores non Sacerdotes, 4. tantum; alij septem è Sacerdotibus; Schola-

Scholastici partim Theologiæ Positiuæ, partim Philosophiæ Auditores 13. præter vnum infirmum continuè. Coauditores 8. in Societatem post Rhetorices studium recepti 4. Cursus Philosophiæ extra ordinem in autumnali renouatione inchoatus, quòd Viennæ & Pragæ grassante pestilentia, Scholæ in tempore resumere nequirent.

Hæresim reliquerunt centum triginta tres: suspectum sacri calicis vsum 29. Sacramenta frequentantium numerus quoque prioribus annis haud paulò maior. Illustrissimus Cardinalis aliquoties in templo nostro sacram Synaxin populo distribuit, magnopere delectatus multitudine epulantium & deuotione. Concionem habuit, & Pontificali cæremonia sacrum cantauit Festo die Circumcisionis, & Assumptæ Virginis Deiparæ. Sub id tempus promulgatum fuerat Iubilæum Sanctissimi Papæ Pauli Quinti: voluitque idem Illustrissimus Cardinalis vnam ex publicis supplicationibus, è nostro templo ad Cathedrale prodire, ipso gestante venerabile Sacramentum; quod & in alijs supplicationibus fecerat. Dies etiam duos dixit, quibus vellet ipse communionem præbere causa Iubilæi: altero quidem in templo Cathedrali; altero autem in nostro; qui dies cum esset Assumptionis B. Mariæ, geminata celebritas est.

Beneficio Sacramentorum, sacratique Agni gestatione, quidam curatus est; qui vi partim morbi, partim spectris sibi vndique obuersantibus, animi pene impos effectus fuerat. Quidam alius signifer, tota nocte à dæmone, quem nec ipse, nec sui videbant, tamen lumine semper collucente; audiebāt

autem incedentem frementemque; solus autem miles verberantem sentiebat mire vexatus & colaphis pugnisque contusus, mane remedii causa ad Collegium venit: iussasque in vesperam comparere se ad confessionem, postridièque communicare; cereo etiam Agno appenso, importunum depulit vexatorem. Iudæus quidam in Collegio Catechæ instructus; dum alibi baptizatur, in præsentia virorum nobilium, inter exorcismos, ad illa verba, exorcisso te diabole, tanquam fulmine ictus retro actus cadit; dumque baptismatis respergitur aqua, mire turbatur & tanquam energumenus agitur. Deprædicarunt ipsi hæretici cæremoniarum Ecclesiæ vim, & multum hoc factò permoti sunt. In publicum etiam Religionis bonum, illud à Societate profectum. Agebant quidam (& peregris) ut hæreticis indulgeretur facultas, domos in Civitate & fundos coëmendi, saltem ijs, qui ius antea Civitatis haberet; quod ipsis per annos iam quatuor, saluberrimo decreto fuerat inter alia denegatum: & periculum erat, ne ab hac indulgentia fieret ad alias gradus, magno Religionis damno. Celabatur nostris studiosè consilium istud: sed pari & maiori etiam silentio obuiam cuniculis itum; discussaq; res est, & impostèrum prouisum.

COLLEGIVM CRVMLOVIENSE.

Sociorum Crumlouiensium hoc anno numerus fere intra vigesimum, quo etiam nunc manet, stetit Sacerdotes recèssi omnino 10. in quibus professor Poeseos vnus, Syntaxeos alter; Fratres Magistri Grammatices duo; valetudinis curæ studiosus vnus;

vnus: reliqui rei domesticæ adiutores. Duo quidem sanitati reparandæ, huc aliunde æstate accesserant, sed alter sanus effectus, suis est restitutus, alter intima tæbe pene confectus, cum cæli salubritatem, Fratrisque nostri medendi peritiam vincerent, ad meliorem, vt speramus, vitam migravit.

Solus vnus Sacerdos (mittantur alij) quadringentorum sexaginta duorum, supra ter mille conscientias, Absolutionis impenso beneficio expiauit; computatis ijs, quorum vitæ vniuersæ maculas eluit: horum enim centum quadranginta octo annotauit. Pari ratione quidam alius quadraginta generales Confessiones solo Iubilæi tempore excepit. Quod Iubilæum sane & solennius & fructuosius alijs retroactis accidit annis, cõcionib⁹ vtroq; idiomate Boemico & Germanico, indulgentijs adhibitis. Quinque supra septuaginta (in quibus duæ familiæ) calicem deseruere: & triginta duo, qui partim à Picarditarum, partim à Lutheranorum sectis, ad Catholicorum Castra transuerunt. Quibus non immerito alios coniunxeris duos, quos Deus nouo quodã modo ad amplectendam fidẽ nostrã adduxit. Velcebãtur illi esuriali quadã feria, cibis prohibitis. Licentiam illicò grauis morbus corripit, cui repellendo, cum noster accerseretur, occasione patefactæ causæ, veritatem Ecclesiæ Romanæ, cuius lex violata mali tam repentini origo extiterat, breuiter aperit. Credunt illi differenti; exponunt culpas audienti, absoluuntur ab animæ morte, liberantur à corporis morbo. Ac ne eos vnquam tanti beneficij obliuio capiat: non modo à carnibus, sed etiam quibuscunq; alijs lacticijs, Ieiuniorum diebus

bus

bus, abstinentiam perpetuo firmatam voto, Deo nuncuparunt. Senatus auctoritate, excursions, ad vicini cuiusdam alterius Dominij Prædicantis pluralia Sacramenta, caro satis coemenda, impeditæ sunt; ac alia eius generis, quæ Religionem tueantur & augeant, plura salutariter constituta. Quibus tamen efficaciter licet Hydræ istius Lutheranae amputatis capitibus, alia subinde nova excrescunt, & pullulant non parum molesta Catholicis, quorum virtus in patientia ornatur ac perficitur. Virgo fuit, quæ ubi absque scitu permissoque matris, ab utraq; ad alteram speciem transisset, graue odium eiusdem in se immerita, ac potus laude imitationeque digna, cõcitauerat: adeo vt materna ex domo multis imprecationibus dirisq; deuotam exturbauerit: exturbatamque pro filia in posterum nisi respiscat, i. erret, non habituram edixerit. Quæ tantum abest, vt virginis emolluerint animû, vt etiã magis in fide semel suscepta corroborata fuerit cõstantia; eligens prudenter præ illa Ecclesiã habere matrem, quo posset habere Deum Patrem. Alii ob desertum à se Lutherum, à suis cõtribulibus multum diuque vexati, iniuriis variis & nefariis maledictionibus affecti, egregia patientiæ constantiæque documenta præbuerunt. Sacramentorum vsus persuasus crebrior; quibusdam subtracti libri pestiferi; nonnullis in fide vacillãtibus exposita assertaque veritas: alijs Missæ sacrificium diebus sacris temerè negligentibus iniecta religio: alteris ieiuniorum leges facilem grantibus earundem persuasa obseruantia: quãquam cuidam ex hoc genere aliunde salutaris plane terror iniectus est. Cum enim quarta Cinerum
feria

feria more suo , qui apud suos Luthericos , è quibus non ita pridem emerferat , carnes ederet , tanta subito nausea correptus , vt male sanum iam lubens relinquere cogereetur edulium

Ad hæc duobus aduersus egenos commota misericordiæ viscera: alteri quidem , vt morbidis lectuloque affixis tantum erogandam , liberalem stipem non facile exhauriendam exhibuerit: alteri vero , vt quothebdomadis , centum omnino panes medicantibus distribuendos assignauerit. Eos , qui atroces inter se lites fouerant , adduximus ; vt datis dextris , expiatisque simul confessione conscientiis , acceptisque sacræ Eucharistiæ symbolis , mutuam benevolentiam susciperent. Duo coniugum paria , quorum alterum annis 13 . paucioribus alterum , illegitime sese cognouerant , vt in tempus posterum legitimo matrimonio vtantur , curatum. Duo alii , matrimonio honesto iuncti ; cum inter eos grauis à Zelotypia discordia nata esset , deque discidio iam cogitarent , nostri Sacerdotis hortatu in stabilem gratiam rediere

Quosdam è carcere liberos eduximus ; ægrotis , necessariis ad feliciorum ex hac vita discessum , præfidijs adfuimus. Quorum in numero , sacro Chrismate delibutos septem , inter homines adhuc diutius retinuimus , quos inter duo prouectæ ætatis senes , quibus in omni vita se Sacramenta suscepisse tantum recordari poterant , quasi sanitati idcirco restituti , reliquum vt vitæ sanctius præterita , transigerent. Duæ quoque vterum ferentes extremo perunctæ oleo , suam , suorumq ; foetuum vitam in vltimum discrimen adductam conseruarunt. Dicit vix potest , quã-
tam

tam ante hac vix vsitati Sacramenti, recepta eiusdem beneficio sanitas, cæteris, quibus res inno uicit, existimatione pepererit. Licet Auditores discipuli omnes, præcipuo cultu Virg. Deiparâ prosequantur; in Diuam tamen quoq; Catharinam studiorum Præsidentem miro quodam amore, secundum illam, feruntur, quem & ipsius honori festi sacro die, itidem poematibus cõpluribus, ac Dialogo, breui illo quidem, sed venusto ac in exornanda ipsius Beatæ statua, declararunt: cui & annulos, frontalia, monilia, testes perpetuæ erga eam obseruantia, castitatisque ipsius imitandæ, parentum suorum transmissa liberalitate inseruerunt. Porro ad fouendam in litterarum studia alacritatem præmia, sub Autumnalẽ eorundem renouationem, Reuerendissimi D. Abbatis Garstensis manu distributa plurimum cõtulerunt. Quo tempore in scenam dati, Pastor & Iustus Martyres Complutenses, egregio spectatorum gustu & fructu: uti & Theophilus pœnitens, diebus illis, quibus in anno debacchandi licentia à plerisque usurpatur, præclare accommodatus.

Quinquaginta numerantur capita, quæ piorum hominum maxime elemosynis sustentantur. Tres hoc anno (ut omittam ea, quæ illis cum studiosis cæteris fuerunt cõmunia) inde creati sacerdotes: quatuor ad Pragensẽ summi Pontificis Alumnatum destinati: sex ad Cistercienses, totidem vno minus ad Augustinianos; tres ad Præmonstratenses, duo ad Franciscanos animum adiecerunt: Quos postremos vnusex ciuitate comitatus. Claudant tandem Annales, Peregrinantes Caiouenses. Quorum hoc anno tanta ex varijs locis, præsertim aureis, quos
vocat,

vocant, Sabbatis, multitudo Caiouiam cōfluxerat; vt sacerdoti Germano verba facturo (nec Boëmo deerant sui) extra templum extraque cæmiterium, quæ alioqui ampla satis, in late patentem campum exedra fuerit transferenda. Italicet furentibus & frementibus quamuis in medio nationis prauæ hæreticis, cultus erga B. Virginem, ipsius ope maioribus semper pietatis accessionibus cumulatur.

COLLEGIVM COMOTOVIENSE.

F Verunt hoc anno in supremo nostrorum numero, duo de triginta: decem videlicet sacerdotes, 4. Præceptores, operis externi Aduutores 6. Nouitij 8. Humanæ debitum naturæ persoluit P. Bernardus Ruff Coadiutor spiritualis formatus: vir vt imbecillo corpore, ita contra animo ac studio iuuandi proximos, laboribusq; impigre obcundis perquam fortis. Vixit in Societate annis 27. quorum plerosque decurrit habendis ad populum concionibus, & excipiendis domi forisque confessionibus: donec diuturna Paralyfi confectus, ea pietatis patientiæque signa dedit, quæ Religiosam disciplinam comitari, & lōga solet mortis expectatio afferre. Eius loco in Societatem cooptatus est vnus. Iam vero quæ de venditione Dominij, superiori anno diu multumq; agitata fuerant, huius initio suum sortita sunt effectum: magno Religionis & Collegij nostri detrimēto, quippe distractum & inter varios hæreticos diuenditum vna cum iure Patronatus, omnem fere spem promouendæ deinceps Catholicæ fidei nobis ademit. Ad hæc subtracti à Ianuario redditus annui mille talerorum Domui Pauperum, quin-

quingentorum fabrica, ac totidem ferè in pios usus,
 ita ut si ullus ante, hic nobis fuerit annus maxime in-
 felix ac infestus. Porro venditionis prim^o is fuit fru-
 ctus, ut Nobilis quidam Lutheranus ipso die Palmarum,
 tres Parochos templis suis eiecerit, eademque se-
 cunda Paschatis feria, conuocatis aliunde Prædica-
 tibus, occuparit, ut nec in hodiernum diem cõstet,
 an relictae ibidem sacrae species Eucharistiae, desie-
 rint vetustate, an à Prædicantibus alijsue perierint
 profanatae. Alter fructus fuit, quod Comotouien-
 ses, qui ciuitatē cum pagis aliquot & syluis 97470.
 redemerunt, circa idem tempus renouato Senatu
 omnes Catholicos eiecerint, illis potissimū subro-
 gatis, quos ad promouendā hæresim futuros existi-
 marent promptiores, quo factum est, ut ipso
 die Paschatis, cum ex templo Parochiali consueto
 more ad hospitale instituta esset processio, templū
 eius occluserint, nec nisi in limine, resurgētī Christo
 stationem concesserint. Et quanquam pro iure pa-
 tronat^o acriter tuerit decertatum, adeo ut quatuor
 omnino decreta, Cæsaris subscripta manu, ad Nobi-
 lem illum pro omnimoda Parochorum restitutione
 sint transmissa: nihilo tñ nimis tergiversando huc-
 usq; tempus extraxit, nec se collaturarū iuri cessu-
 rum profiteretur, nisi publico fuerit iudicio conuict^o.
 His iniurijs vsq; adeo in sua se sententia confirmarūt
 aduersarij, ut contempto Cæsaris decreto, quo ante
 bienniū omni cultu ac veneratione processionem
 Corporis Christi prosequi iubebatur, nullus Sena-
 torum in ea cõparuerit, imo occulte impediuerint,
 ne vel ante arcem, vel curiam solita altaria colloca-
 tentur, qua de re deposita quidē apud sacram Cæ-
 saream

saream Maiestatem querelæ, sed indicto propter
 contagionem iustitio, nihil effectū. Ab hæresi ad Ca-
 tholicæ gremium Ecclesiæ traducti 29. Inter quos
 præter alios adolescentes Nobiles, qui vberem suo
 tempore creduntur allaturi fructum; iure primas
 habet vnus ex magnatū profapia 18. circiter annorū
 adolescens, qui partim Ario, partim Caluino à tene-
 ris imbutus, cum de Baptismo suo dubitaret, priua-
 tim sub conditione est baptizatus, iamq; Rhetoricis
 vacans studijs, præclarum & pietatis & modestiæ
 præbet exemplum. Scholarum frequentia, tametsi
 subtractis redditibus superiorum annorum multi-
 tudini nō respondit; damni nihilominus resarciēdi
 ratio inita, instituto conuictu; in quo, qui honestius
 haberi volunt, triginta: qui cōmuni mensa viuunt,
 20. taleros annuè pendunt. Quo factum est, vt nun-
 quam tot Nobiles, alijq; honestorum ex Regijs ci-
 uitatib⁹ filij ad nos cōfluxerint: qui licet pares sem-
 per extiterint in vtriusque studij conatibus; præci-
 puā tamen & pietatis & doctrinæ laudem ferunt
 Parthenij. D. Virgini Crupnensi Magnificus Do-
 minus Ioannes ab Hasenburg cum coniuge sua, li-
 beraliter obtulit donaria, hoc est, argenteum, sed
 mero vestitum auro calicem, aliaque non leuia sacre
 supellectilis ornamenta. Ij verò qui perlustrarunt
 Collegium, nō modo multi, sed & magni fuere no-
 minis, personæq; primariæ: in quibus, omisis alijs,
 fuit illustrissima Fundatrix Collegij Nouodomen-
 sis cum Filia ac Genero Domino Slavvata, sacre Cæ-
 sareæ Maiestatis supremo cubiculario: Illustrissim⁹
 item Comes Truxesius Cæsaris in Imperiū missus
 Legatus, qui carmine & concentu musico in domo
 excepti, omne suum studium in promouendis re-

bus nostris promiserūt, ipsiq; studiosis p̄clara beneuolētia signa reliquerūt: quæ si omnia in vnū conferantur, centū facile superabūt talerorū summam.

Illustrissimus item designatus Archiepiscopus Carolus à Lamberg, cum ad D. festum Catharinæ suis e bonis huc excurrisset, dialogismum symphonicum, quo iucunda inter se artium liberalium concertatione Musica primas salutandi, nec non de suscepta dignitate gratulandi partes tulit, a deo libenter audiuit, vt propter eum tam domui quam Collegio omne suū studiū, operam que nō minus prolixè, quam amanter obtulerit. Et cum apud nos pernoctasset, templo arcis studiosos fere omnes, magna sui consolatione sacra Eucharistia refecit. Inde nobiscum pransus, vicissim dominij Parochis, auditis eorum afflictionibus, non se beneuolum modo, sed ad defendenda quoque singulorum iura longe promissimum præbuit. Quare cum magnæ sit apud Cæsarem auctoritatis, in spem venimus fore, vt afflictæ res Ecclesiæ breui per eum consequantur statum meliorem.

Ad extremum nec temporalibus sua defuit accessio, non nihil enim sacro Ornatui adiectum, præclaris voluminibus aucta bibilotheca, multi donati hæreticorum libri. Horto suburbano coempta magna pars agri & siluulæ, quæ vt loco recreationis proxima, sic oberrantibus subinde in ea externis, libertatem nostris adimebat. Alius item hortus, quæ olim Collegii fundator suis abstractum bonis, nostræ inscripserat foundationi, iam tandem post multas difficultates Cæsaris beneplacito, nobis in possessionem datus. Denique & Domui pauperum horum pratumque legauit proeecta ætate vidua
non

non Catholica, plus legatura, vel etiam Catholicam Religionem sub finem vitæ, vt ex certis indicis conici potuit, resumptura, nisi hæretici illam circumstantes imminentem eius mortem occultassent.

COLLEGIVM NOVODOMENSE.

Novodomi habitarunt hoc anno 28. circiter: Sacerdotes 6. Præceptores 3. Rhetoricæ Auditores 6. Administri rei domesticæ 1. Adscripti in Societatem duo facultatis Oratoræ studiosi. Transscriptus in cælum, vt speramus, P. Georgius Cracovius rara Hebraicæ Græcæque linguæ peritia insignis, qui diutina tæbe confectus (dum hinc aëris mutandi causa Crumlouium concessisset) paucis post diebus, ibidem religiosè pièq; obiit. Est quoq; diligenter nauata à nostris opera concionando Boemice & Germanicè; Sacramenta administrando; ægros inuisendo, moribundos ac vinctos, qua licuit ope, iuuando. Ad vndecim, relictis Hufsi aut Lutheri commentis, Religionem Catholicam susceperunt. Persuatum Baroni vicino, vt Hufsitico Parocho amoto Catholicum substitueret. Iubilæum plerisque ansam præbuit, vt totius vitæ suæ maculas eluerent. Paschalibus ferijs in pago vicino, incolæ rationem peccata rite detegendi, non sine fructu edocti. Templum duo quæ vetustate ac incuria propemodum collapsa erant, erogatis eleemosynis instaurata. Aræ sumptuosæ, tribus locis solenni peregrinatione celebrari consuetis erectæ. Hoc anno in nouum triclinium, quod Illustrissima Domina Fundatrix stanæa supellectili donauit, migravimus. Cœpta est etiam domus Pauperum à fundamentis extruit, & dimidiū fabricæ perfectum pecunia, quam anno

superiore Reuerendus D. Martinus Pansorius Pa-
rochus moriturus legarat.

COLLEGIVM LABACENSE.

DEgerunt hoc anno Labaci plerunque 19. vi-
decim Sacerdotes, ex quibus quatuor in Scho-
lis lectores, alij alijs occupati officijs. Reliqui Fra-
tres : ac vnus quidem lector in principijs, alij rã
domesticæ adiutores. Aegritudines aliàs huic loco
superioribus annis frequentiores, hoc anno plurimũ
remiserẽ. Vix enim quisquam periculosius aut gra-
uius laborauit, præter vnicum P. Vrbani Iunij
Coadiutorem formatum, Collegij procuratorem,
qui laboribus tum rei familiaris (octo enim annos
hoc munus, vt prius Græcij, ita hic vtiliter obierat)
tum audiendis confessionibus fractus, in cœna Do-
mini ægrotare incipiens, 10. post die extremũ obiit
vbi annos in Societate 16. religiosè egisset. Licet
vero videatur sterilior hic annus, eò quod vix quic-
quam præter communia protulerit ; tñ in his ipsis
non contemnendus extitit prouentus. Nã in Na-
talitijs Christi Domini ferijs, maximeque promul-
gatis in earum Octaua Societatis Indulgentijs, cõ-
fitentium & communicantium longe maior,
quam hætenus fuit numerus. Ad Paschalia etiam
festa maior multò confluxit frequentia, & quidem
ob confessariorum paucitatem, vltimam maioris
hebdomadæ dierum multitudinem ac compressio-
nem euitare cupientes, vtiliter & ex huius loci
consuetudine, cõplures illud tempus anteuertent.
Ex tribus Slauonicæ linguæ Cõfessarijs, vnicus pro
Paschate, vltra mille trecentas accepit cõfessiones.
Ab alijs, eorumq; qui Germanicæ & Italiæ confite-
tur

tur, initus numerus non fuit. Vnus item 24. confes-
siones de tota vita excepit. Ab hæresi 12. circiter ab-
soluti. Iubilæum à sanctissimo D. N. Paulo datum,
longe maiorem habuit confitentium accursum ex
plebeijs, quam superioribus annis. Magno iuuentu-
tis bono, Catechismus parvus pro infima schola in
Slauonicū Carniolie idioma traslat^o, hoc anno pri-
mum typis excusus est. Graue omnino scandalum,
quod ex diffensione & litigio duarum personarum,
Ecclesiastica in dignitate cōstitutarum imminebat,
nostrorum interuentu est impeditum. Vis concio-
nis nostri Patris in eo eluxit, quod cum quidam ho-
stili odio in aduersarios ferretur, vsuq; SS. Sacra-
mentorum abstineret quartū iam annum, illum ad
dimittendam vindictæ cupiditatē, deponendam-
que similitatem, ineundam gratiam, ac denuo ad
pristinum Sacramentorum vsu, permouerit.

Sub finem anni præteriti, Congregationi B. Vir-
ginis inter studiosos factū fuit exordium. Hoc verò
anno ita cultu in B. Virginē progressi, vt plures mē-
ses, imo annum integrū ex præscripto Regularum
Congregationis tyrones suos præcolerent; solenni
etiam vsu candelarum ac symphonia, vario ac ele-
ganti carmine & communionem in templo præcipua
D. Virginis festa concelebrarent. Eo triduo quo
Christi Domini sepulchrum colimus, Sodales horas
ditimas ita inter se distribuerunt, vt singulis aliquot
ex ijs per vices orarēt: quibus rebus perfectum est,
vt Congregationis desiderium Principes et viri præ-
se ferrent. Nam Rm^o. Labacensis in eam cooptari
voluit, supellectilem Altaris D. Virgini obtulit, lib-
rum in super non modico sumptu, in quem nomina
Congregatorum inferrentur, procurauit. Atque vt

plus alijs tum animi ad dādum nomina sua, tum ad colendam V. Matrē præberet, prim^o esse voluit, qui sua se manu inscriberet. Dynasta etiam vnus nō vulgari artificio piētam tabellā & 40. florenos: matronæ nobiles, lineā pro Altari supellectilem magni valoris obrulēre. Eadem Sodalium laude admodū R. Pater N. permotus huic nouello catui legitima Congregationis nomen impertijt, priuilegijs decorauit, & Romanę associauit. Acceptis verò litteris R. P. N. eas maxima qua possent animi veneratione, & publica celebritate proponere libuit: omnes .n. premisis generalibus Exomologesibus, sacratissimam Christi Dñi Corporis Synaxim die destinata obire, orationē vnus tempori locoq; accōmodatissimam, superiori loco pronunciauit: qua tum Deo & Virgini Matri, tum admodum R. P. N. & Congregationi Romanæ, omnium nomine gratię actæ. Inde subsecuta fidei professione, ex sacrosancti Concilij Tridentini formula, B. Virg. denuo sese deuouēre oēs; ac demum cōfirmatæ Congregationi suæ, in lectissima tam religiosa, quā sæcularium hominū corona Præfectum elegēre. Quę omnia exquisitus Muscorum cōcentus ita ornauit, vt non mediocrem festæ diei splendorem addiderit. Ex quibus incrementa Congregationis in posterum maiora speramus.

Perrexit suam in Societatē animi beneuolētiam Rm^o. Labacensis declarare. Nam præter impensas in premia, nec non auxilium non contemnendum pro excudendo typis Catechismo, etiā centum florenos in fabricā pro arena cōtulit. Ex Serenissimi Fundatoris veteri munere, ducētī quinquaginta floreni accessēre. Seminario quoque pauperum studiosorum, huius Collegij scholarū præsidio singu-

lari

lari, accessere non exigua incrementa, aptatum capacius triclinium, pro quo centum floreni oblati. Mercator Venetus ducentos quinquaginta, ex lite quã cum ciue Labacensi gessit, liberaliter donavit. Ecclesiastici suos et Religiosos ac Alumnos; alij opulentioris conditionis viri, filios in id ob disciplinam & literas suscipi voluerunt. Vixere aut in eo hoc anno fere 60. ea diligentia, vt in studiorum instauratione pleraq; premia eius Alumnis obtingerent. Ex hoc vtilis in vinea Carniolæ operarij producuntur suo tempore, tantoque plures, quanto maior per Dei bonitatem fundatio eius accesserit.

COLLEGIVM GLACENSE.

IN Collegio Glacensi numerati sunt hoc anno Socii 18. Quod ad externos attinet, primum sibi merito locum vendicant quatuor ex Præmonstratensi familia, ex S. Vincetij Martyris, VVratislavia missi, qui spiritualibus exercitijs animum apud nos excoluerunt. Confessiones sunt auditæ 600. circiter; e quibus 14. aut plures de tota vita fuerunt. Crimina lethalia prius occulta, postea malo rubore deposito, manifestata sunt. Sacram Christi mensam Paschæ diebus, adierunt 567. alias totius anni decursu non defuerunt frequentiores solito diuinis epulis cõiue.

In concionibus non pœnitendus constitit operæ fructus; iactatæ ab Hæreticis contra fidem calumniæ dilutæ; Catholicorum mentes egregiè confirmatæ sunt; Prima Dominica post Pascha tres rabulæ, tribus diuersis cõcionibus pro suggesto proclamauerunt, Mechanicum quendam in Euangelii luce & natum & educatum fuisse; cui Iesuitæ quã primum eos incautus accessisset, tãtas errorum tenebras offudisset, vt à veritatis semita deflectere, pecca-

ta sua Papistarum more detegere, atque sub vna panis specie Eucharistiam sumere non dubitavit; quæ ubi omnia confecisset, ex templo scelerum vindice Nemese, & capitis vertigine correptum, mox etiam à dæmone occupatum fuisse. Hoc commentum noster concionator publicè pro concione detexit; artificemq; illum, Catholicam veritatem, cum ipso materno lacte suxisse; & longe antequam Sacramenta apud nos percepisset, cum morbo & delirio; nunquam vero cum dæmone cõflictatum esse, adeo luculenter, locupletissimis fultus testimonijs demonstravit, vt palà omnibus Auditoribus factum fuerit, quã nulla doctrina, sola mentiendi libidine, miseram plebeculam, in diaboli adigere prædicantes soleant potestatem. Eundem concionatorem cum quidam de patrũ familias cura differentem audiuisset, quam ipse adhibere debent, vt familia diuinis ne desit officijs, ita dicta probavit, vt vir domum reuersus, cõfessam eam familiæ partem quæ ex hæreticis operis confecta erat, numerato stipendio dimiserit; hac vnica de causa, quod Hæreticas vitare, Catholicas visitare conciones abneret. A caulis Hæreticorum, ad Ecclesiæ sepsa transferuntur. In quorum numero reponenda est Nobilis sponsa; cui connubij pariter & veræ fidei sponsus auctor extitit. Is fuit Iuriscõsultus, tantum amore Catholicæ Religionis accensus, vt pactam Virginem, nisi hæreseos virus expneret, deserturum se se cõstanter matri eius miniraretur. Iamque necessaria discessui apparauerat, & in crastinum nuptijs valere iussis, abiturus erat, nisi demum mater filiam tori simul & fidei sociam ei adiungere voluisset: nunc vterq; vitã in coniugio Catholicam, saneq; piam degunt. Huc referendus est Paganus ille,

quem lecto affixum, quia Lutheranus minister extremi causâ officij inuisere recusauit: suâs alterius rustici perfectum est, noster ut accederet, agrotantiq; sanitatem animâ, & Ecclesię Sacramenta impertiret, obstupescens, qui presentes adfuerant, quod pro longi defatigatione itineris, mercedem neq; requireret, neq; oblatâ admitteret. Hi reces ad fidem adducti; alij in eadem nutantes & labascentes confirmati. Ex quibus est persona, quâ ad oblatum salutis portum cursu contendente, ad errorum scopulos hæretici impulissent, nisi vacillanti animæ noster opem tulisset, spiritusque tam uiuidos addidisset, ut fidem & ipsa retinere statuerit, & aberranti sorori persuaserit. Fuit alia ruri fœmina, quæ depositam filiolarum suam lacrymabunda lugebat, lugentem quædam venefica adiit, grauitèq; transfugij à Luthero iam inde à biennio commissi accusauit, eam solam causam esse, cur Deus filiolarum suam sibi eripuerit, neque hic eius vindictâ cessaturam, nisi ad frugem Lutheranam continuo sese recipiat. His veneficæ anus verbis, venefici illi, qui venena errorum miscere solent animis mortaliû Prædicantes, pharmaca sua adiecerunt, quibus icta ac victa infelix mulier diè calici sumendo acceptauit. Sed interim cum Catholica vicina, quæ puerperium exegerat, cæteris comitibus fœminis templum nostrum adiit, & cõcionatori de personatis prophetis dicenti, aures nō sine lacrymarum profluuiio præbuit, cuius partim oratione, partim & præcipue industria mariti, qui illi oem omnimodig diligentia aditum ad hæreticorum consuetudinem intercludebat, effectum est, ut altero tertioque mense, non solum ad pristinam sed meliorem et mentem aucto religionis Orthodoxæ zelo sit reuocata. Ma-

ioris sane constantiæ specimen dederunt eæ Virgines, quæ ab hæreticis sponsis postulata, ea tñ lege, nuntium veritati remitterent: hæreticis se potius thalamis, quam Christo, cui per fidem desponsæ fuerant, abdicare voluerunt. Iam Catholicæ Religionis exercitia, prout in ista perfidorum rabie fieri potest, constanter retinentur & promouentur Sexennium circiter est, ex quo Corporis Christi processio instaurata, & ex sacra æde nostra, per Arcem non minus splendide, quam pacifice deduci solita est. Verum quia hoc anno impedimētum quoddam obiectum erat, quo minus vñtatū viam tenere possemus, alia per ciuitatis forū ad Franciscanorū Monasterium extra mœnia positū, ne Eucharistiæ venerationi quidquā defuisset, sequenda fuit. Ordine igitur procedentes Glacenses, certatim in forū confluent cunctis stipatis viam obsident, è Virginum quarundam capitibus ferta detrahunt, Catholicos risui, sacratissimum Sacramentum ludibrio habet, & nisi Senatus auctoritate coerciti fuissent, vix dubium, quin aliquid grauius attentaturi fuissent: imò etiam lapis in sacram Hostiam directus erat; quem tamen, proiicientis error, an Dei placitum, ab Eucharistia, ad nobilem virum, qui velum ferebat, deriuauit. Furor hic tumultuantis populi, nobis hic inopinatus accidit, nec prius deprehensus, quam in forum vêtum fuisset. Nihilominus ordine bene instructo, per medium effusæ debacchantisque multitudinis, si minus tuto, tamen intrepide iterum reditumque est. Non ita multò post fert rumor; conspirationem in nos & ceteros Glacenses Catholicos, (vere an fidè) cōpositam esse, diemq; tumultus citando magna auiditate expectari; quod tñ, vt per nos

stros ad Senatū esset delatū, facile & rumor cōricuit,
& tumultus, si quis impendebat, in nihilum abiuit.
Defensant. n. nos Magistratus, si nō virtutis amore,
saltem formidine pœnæ, quia nondum cedis ante
biennium perpetraræ pœnas, quas in singulas horas
animis & timore suspensi expectant, persoluerunt.

Scholas aduersariorum odio metuq; minus ha-
bemus frequentes, quā vellemus. Aduertunt. n. ho-
mines prauis opiniobus imbuti, nostram oēm ope-
ram eo spectare, vt iuuentute instituēda, nouorum
dogmatū auctoritas prematur, veritas corroborē-
tur. Non tñ omnino desūt nobis ex vicinis oppidis
Catholicorum filij, qui Gymnasij paucitatem, &
& raritatem, acri tum litterarum tum virtutū stu-
dio compensant. Ex illis complures totum Quadra-
gesimæ tempus viliori cibo sannisq; contenti, inter
hæreticos exegerūt. Nonnulli impetrata pro inter-
dictis mensis licentia, sponte sua se abdicarunt, post-
quam abstinentiā ad maiorem laudē & virtutē per-
tinere intellexissent. Tres pedib⁹ ægre affectis apud
V Varthensem Dei Matrem, quæ hinc vno medioq;
milliari visitur, præsentissimam opem repererunt.

Amicorum et quorundam erga nos affectum, &
animū liberalem non minimū experti sumus. Nam
Illustrissimus Episcopus V Vratislaviēsis ipso statim
anni ingressu, ducētos taleros, & vas vini, q. 80. pos-
sit æstimari, Collegio liberaliter donauit; quib⁹ mē-
se Nouēbri sequenti ducētos alios addidit. Reuer.
item Abbas S. Vincētij & Suffraganeus V Vratisla-
uiensis similiter ducentis necessitates Collegij sub-
leuauit. Quorū omnium subsidio magnos licuisset
in fabrica Collegij progressus facere, nisi debita su-
perioribus annis contracta, necessario soluenda, &
molen-

molendinum nostrum collapsum, à fundamentis lapide erigendum fuisset.

COLLEGIVM CLAGENFVRTENSE

IN Collegio Clagenfurtensi hoc anno, 10. & 8. plurimum versati sunt, aliquanto tempore viginti Sacerdotes 10. reliqui partim p̄ceptores, partim laboris domestici administri. Ex his in Residencia Ebrndorfensi cōmoratur Sacerdotes 2. quorum Collegij procurator: Coadiutores totidē. In scholis p̄ter iuuenē externū, qui infimę p̄c̄est; p̄ceptores ē nostris 4. ē quibus duo Sacerdotes. Ex horum numero vnus Christophorus Fielich operę domesticę Adiutor hac patria oriūdu, ip̄so Assumptionis sanctissimę Matris per uigilio, ē vita decessit. Exegerat is 4. in Societate annos, cum documento Religiosę simplicitatis, industrię ac pietatis nō vulgari: v̄t nō sine singulari Dei nutu ac dispositione factū ereditur, q̄, p̄ter alia sacramēta sub obitū adhiberi solent, immensi illius, qui ex Iubilæo extitit, thesauri p̄cipueps factus (illa enim hebdomade apud nos summi Christi Vicarij concessu Iubilæū promulgatur) diem supremū clausit. In agro Carinthiaco excolendū, etiam hoc anno nostrorū non segn̄is fuit industria; tum alijs in rebus, tum maximē in hominibus ad Ecclesię Catholicę gremium reuocandis, consumpta est. A varijs. n. hæresibus 40. circiter absoluti sunt: plures in fide nutantes, firmati. Munificentiã Illustris Dñi Geotgij Comitis A. Nagaroll, hoc rursum anno, in temp̄ū nostrū extitit sanē egregiū obtulit. n. casulas sex, antipendia 4. valoris non exigui & elegantia. Binas itē Christi ē Cruce pendēris effigies, auro collucētes, Missale, & quędam alia ad rem Diuinam faciendam necessaria. Itum est hoc anno

anno magna deuotione supplicatium ad templum D. Georgio sacrum à ciuitate quadrantem milliariis disitū, quod à triginta amplius annis à ciuibus non adibatur. Visebatur supra principē ciuitatis portam nuda ac tœda à fœdis quondā hereticis posita fortune stutua, magno castorū oculorū offendiculo. Eam Numini inuisam, fulmē testatū fecit, quo dextrum eius crus tactū & cōfractū erat. Cōtra hanc nostri de superiori loco & familiaribus congressibus nō raro egerant, illam omnino sublatam cupiētes. Ergo vehemens eam turbo in meridie præcipitem, multis stupefcentibus, & minime dubium irati Numinis argumentum affirmantibus, agit & prosternit.

Scholę nostrę in dies adolefcunt, & florēt magis. Iuuentus. n. non numero & nobilitate solū; verum etiam eruditione, pietate, atq; in fide constantia nō parū crescit. Tanto Religionis Zelo pleriq; incensū sunt, vt cum hæreticis de rebus Religionis congregi, ac rem Catholicam acriter propugnare non dubitent. Quin subinde, dum hæreticis quod respondeant non suppetit, responsi loco colaphos ferunt; quod ipsi in Christi gratiam æquo tolerant animo. Hortantur eosdem Sanctorum festa vt celebrent, à laboribus tum abstineant, cibis vetitis ne vescātur. Ad esum carniū nulla se vi impelli sūunt, satius ducentes hospiti nuncium remittere, quā vel latum vnguem à præcepto de ciborum delectu discedere. Per illos sunt quā plurimi perniciosi libri à ciuibus & similibus adempti, & ad nos flammis absumendi allati. Viri nobiles hæretici satis multi, intelligentes teneram ætatem & morib⁹ homine liberali dignis, & honestarum artium disciplinis à nostris probe informari, liberos suos nostra disciplina instituendos tradunt

tradunt. Qui quidem sensim ad fidem nostram mori facilitate & hortationibus adducti propendunt. Catholicorum rebus delectantur plurimum: ut sunt sphaerulae precariae, imagines, consecrati agni, & alia id genus: quae etiam multis precibus à nostris flagitant. Iphis instantibus à parentibus, licet haereticis angelico & pereleganti habitu ornantur, ut supplicatione illa solenni SS. Eucharistiam venerabundi proficiunt. Sunt non pauci, qui, nisi metus nimius parentum obstaret; mox ad Catholicorum coetum aggregarent sese. Emptus est anno currenti hortus Collegio per commodus, vario arborum genere confusus, ita ciuitati vicinus; ut tamen extra turbas & frequentiam hominum sit. Tamen si maxima ciuitatis pars nostri Ordinis sit amans ac reuerens; non desunt tamen, ijque fere est populi fece, quorum auersa à nobis sunt voluntates: Quod Collegij fenestram etiam hoc anno lapidibus impetite planum faciunt. Nec mirum; siquidem & ipsi Prouinciales hoc rursus anno, templum cum adiuncto aedificio 1604 anno Societati per Magistratum ciuitatis & Archiduciales Commissarios rite traditum, in Prouinciali suo conuentu, à Serenissimo Principe, ciuitati restituendum flagitarunt, sed postulatis illorum hucusque locus datus non est.

DOMVS PROBATIONIS BRVNENSIS.

Eorum, quos ab ineunte anno, ad finem usque, Domus Probationis Brunensis aluit, fuerunt plures quinquaginta. Qui numerus videri non debet exiguus, post deforme superioris anni vulnus, quod in communi illo Hungariae turbatae furore, rei nostrae familiaris inopiam non parum afflixit. Ex eo numero censi veterani sunt 16. Sacerdotes
sex

sex: præter alios quatuor, qui tertium Probationis annum exegerunt; Scholarum Professores quinque; reliqui rei domesticæ Adiutores. Ex Schola tyrocinii, ad maturiores labores in varia diuisi Collegia tredecim: totidem ad nos naufrago mundi pelago enatantes, appulerunt. Quæ verò Dei in nos beneficentia singularis fuit & præcipua; nemo ex omnibus, toto hoc tempore, amisit vitam: neminem grauior valetudinis deiecit imbecillitas, res fatis mirra; si arma circumuicina, & armatorum crudeliter effertam in Clericos audaciam, si diram pestiferæ cõtationis luem, quæ nos medios habuit, cõsideres.

Tenebat ciuem tam arctè ante sibi obstrictum, heresis, vt bene multos annos à nefario illo cõplexu nullis doctissimorum èt virorum precibus, rationibus, cõsilio potuerit auelli. Sed ne sibi placeret malitia in fortitudine sua, elegit Deus abiecta mudi, vt confunderet fortia. A puero tanta debuit impietas vinci. Iacebat ex morbo ciuis ille lectulo affixus: & iam morti vicinus, nec mouere membra cõmode, nec poterat loqui. Ingreditur cubile adolescens (erat is è nostris scholis, de cœtu Virginis Deiparæ Sodalit, qui tum forte pædagogum inibi agebat) reperit Dominum ipsa media cum morte luctantem, & incondito fletu miscentè omnia. Hic pius adolescens pauca pro tempore, de salute, de Dei misericordia, de vera fide commemorans, recitat nonnulla, quæ didicerat in schola, doctrinæ Christianæ rudimeta, tãto animi ardore, vt lapideum illud cor de repente verteret in carneũ. Nã recepta vtcunq; voce: Quis, inquit ager ille, mihi crastinum promittat? festina puer, voca Sacerdotem, qui curet animam, quando corpori medicina nulla superest. Intelligo parũ temporis

poris

poris intercedere inter misericordem Deū, & eundem Iudicem iratum. Accelera, vt misericordē habeam, priusq̄ iratum experiar. Gessit morē vt debuit, studiosus impiger, & ille, Dei beneficio, peccatorum virus omne cum hæreſi proiecit. Sed quid non inuideat pijs conatibus improbitas? vxor cuius illius, fœmina multū atrox, maritum suum à fide alienum factum iniquissime ferens, præacuta fœtice studiosi cerebrum configere adorta: cum fœfisset ictus, maledictis pessime acceptū, Iuuenem optimum & domo & hospitiū expulit, isto pietas soluta fuit pretio. Inter eos porro, qui hæreſim deposuerunt, quinq; fuerāt milites, hoc ipso mulem felices, quod in carceribus veram fidei libertatē acceperunt, paulo ante, quam supplicio plecterentur. Quatuor ex illis (nam vnus sub ipso gladio vita donatus est, ob ætatē vix annorum 17.) magno animo, magna pietatis laude ceruices porrexerūt. Quatuor in eo comitatu fuerunt Sacerdotes nostri, insignitum ciuium, tum aduenarum, qui ad spectaculum confluxerant, ædificatione simul & cōmendatione.

Accepta est confessio hominis moribūdi. Abierat iam ferme hebdomas; quo toto tempore, sine vlla refectione cibi potusq̄, tanquam animatum cadauer iacuerat. Is ergo à Confessione melius habere, & vsu aquæ benedictæ, cuius potus ei fuerat commendatus, ita cœpit conſanescere, vt breuiter a morbo rediens, se à mortis ianua velut reuocatum miraretur. Sub idem omnino tēpus, eiusdem hominis mater, & senio & diuturna febre confecta, vicinam mortem operiebatur. Sed eodem aquæ lustralis potu, atque dum febribus arderet, aspersione, repente penitus conualuit. Quidam ex
subur

suburbanis agris comederat nescio quid ex terrestribus nucibus, ita fructum ille vocabat, à pessimo dæmone an homine inductus, incertū. Inter edendum, cruentus illi hostis apparens & maxillam perforat, & auditum grauiter lædit. Eo tempore infestabatur à diabolo, annos plus minus viginti, seque ei teterrima illa bellua, canis nigri effigie, videndam sapissimè exhibebat. Verum æquè salutari ac fortunato euentu, incidit miser ille in nostrum sacerdotem: facta igitur confessione (cum nunquam antea rem cuiquam, quæ ei cum dæmone intercesserat aperuisset) efficaciter adiutus, miserie finem accepit.

Placet hic attexere B. P. N. Ignatij beneficium. Cum in partu periculosè admodum laboraret Illustrissimi Domini coniunx horas pene viginti quatuor, desperabant omnes de vita & infantis & parentis: omnia tantū lachrymis & eiulatu cōplebātur, occurrit forte in tantū discrimine memoria B. P. N. Ignatij, & quā multis in periculo simili opem tulcrit, hortatur proinde Sacerdos noster D. Maritum, nuncupet vxoris nomine votum aliquod S. Patri. Facit ille: voto facto, Coniunx eadem hora, admirabili gaudio & facilitate multum expectitū & expectatum parit filium: Et hæc quidem Mezericij. Ioslaucium (quæ sedes eidem parit Illustrissimo) eiusdem summa voluntate ac precibus excurrit Noster, eo consilio; vt occulte serpentem nascentis Hæreseos flammam, in ipsis primis cineribus præfocatā extingueret. Hic solū id effectum est, vt dominij prætor, damnata Hæresi, cum vera fide rediret in gratiam. Ceteri quos pertinacior errorū teneret improbitas, grauisime sunt admoniti.